

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2011

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

Delprøve 2A: Familieformer

Delprøve 2B: Pas på grønvask

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.

Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: ingen
- Tid: 65 minutter

En familie med seks børn

Bunker af rengøring, bunker af vasketøj og bunker af indkøb. Velkommen hos familien Probst og deres seks børn - de er ikke engang sammenbragte.

Maiken og Daniel Probst mødte hinanden i 1984 i 1. g på Christianshavns Gymnasium, de blev kæresten i 2. g, og et par år efter studentereksamen fik de Alexander, som nu er 21 år. Derefter kom Victoria på nu 15, Benedicte på 13, Frederic på 8, Hans Christian på 5 og Elizabeth på halvandet år. Maiken og Daniel er nu 43 år og bor i en lys villa på 220 kvadratmeter, hvor der er forbløffende roligt og ordentligt.

Alle børn har deres eget middelstore værelse, og hos de tre mindste er der ryddet nydeligt op, mens teenageværelserne flyder. Den ældste, Alexander, er flyttet.

“Det lyder mærkeligt, men da han flyttede, følte vi, at her var lidt tomt,” siger Daniel.

Der bliver flere og flere familier med fire, fem og seks børn i Danmark, og som mange andre har Maiken og Daniel valgt, at han arbejder, og hun sørger for hjemmet.

Ingen af de mindste børn har gået i vuggestue eller i børnehave, og det hænder, at der er mennesker, som spørger, om det nu også er så godt.

“Det møder vi tit og oftest fra pædagoger. Men uanset hvilken løsning du vælger, så vokser træerne ikke ind i himmelen.

Vi har valgt det her, og det har vi også gjort, fordi mange institutioner er opbevaringsanstalter,” siger Maiken.

Ud over lykken ved at børnene vokser op om fødderne på en, er der det økonomiske.

“Hvis jeg skulle arbejde tyve timer, ville det ikke give mere i indtægt, end det koster at have børnene i institution,” mener Maiken, der til gengæld har “bunker af vasketøj, bunker af rengøring og bunker af indkøb”. Omvendt er der ikke særlig mange diskussioner mellem forældrene om, hvem der skal lave arbejdet derhjemme. Hvis et af børnene er sygt, så er det Maiken, der står op om natten, og om dagen giver det hele sig selv. Hun køber ind, vasker tøj og kører børn til og fra forskellige ting. Men, som hun understreger gang på gang, så er det et liv, de selv har valgt, og hun ville aldrig bytte.

Helt centralt er det, at børnene er kommet med små, pæne mellemrum.

“Det har givet os tid til at nyde hver graviditet og de første år med hvert af dem.” Maiken lægger ikke skjul på, at hun romantiserer, når hun fortæller. Det er bare svært at gøre andet, når det er det liv, man har valgt, og man er glad for det.

Økonomisk beskriver de sig selv som heldige. Han har en fortid i forskellige børsmæglerselskaber og er nu selvstændig finansiell rådgiver, og hun har en uddannelse som laborant, men stoppede i 2003. Styrrende rige er de ikke, men de har det godt, og det skyldes også, at de ramte ejendomsmarkedet i opgangstider.

“Vi har været med på bølgen,” siger Maiken. På den anden side har de ikke kastet sig ud i to nye Audier og et køkken til en million, men har selv renoveret, når de skulle have nyt.

Ferien foregår i deres minibus, og som regel tager de til Frankrig. Men ikke her til vinter. Daniel er blevet selvstændig, og for første gang i mange år kan han tage en længere ferie, så hele familien kan tage til Thailand. Alle otte plus Alexanders kæreste. I en hel måned. Hvad de skal lave? “Slappe af,” siger Maiken.

Efter Olav Hergel, Politiken, den 29. december 2009.

Nye familieformer afspejler tiden

Færre par lever sammen hele livet, men det er ikke et problem. Det viser bare, at danskerne indretter familielivet, så det følger udviklingen i samfundet, siger forskere.

De seneste tyve år har et stigende antal danskere valgt at indrette sig i parforhold uden fælles biologiske børn. Det betyder ikke, at der bliver født færre børn i Danmark. Men det er udtryk for, at børnene i stedet vokser op i sammenbragte familier. Samtidig kan man se, at flere danskere vælger at leve helt uden børn.

“Familielivet er i højere grad blevet et spørgsmål om det personlige valg. For eksempel vælger flere på grund af uddannelse og karriere at udsætte tidspunktet for, hvornår de får det første barn. Nogle kommer derfor til at vente så længe, at det bliver for sent,” siger seniorforsker Mogens Kristoffersen fra SFI, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

“Den anden forklaring på antallet af par uden fælles børn er de opløste parforhold og de omkring 14.000 årlige skilsmisser. Men det er ikke en problematisk udvikling, der nødvendigvis går ud over børnene,” siger idehistoriker Agnete Braad, der har speciale i ‘Familien efter kernefamilien’.

“Flere skilsmisser giver også flere sammenbragte familier, når far og mor finder nye partnere. Men det betyder ikke, at vi som befolkning får det dårligere. De børn, der vokser op i sammenbragte familier, får jo også dækket deres behov,” siger Agnete Braad.

Heller ikke når hun ser de seneste årtiers familieudvikling i et historisk perspektiv, bliver hun bekymret. “Man skal passe på med at ophøje familie-

forholdene i perioden fra 1700 til 1950, hvor den nye udvikling begyndte, til noget meget bedre, blot fordi folk blev sammen livet igennem. Der var et helt andet arbejdsfællesskab og en nødvendighed af at blive sammen for at få høsten i hus og hjemmet til at fungere,” siger Agnete Braad.

Alt er til frit valg – også børn

Selv om der bliver længere mellem den klassiske familie med far, mor og to børn, der lever hele livet sammen, betyder det ikke, at familielivet er på retræte. Det ændrer bare radikalt form i disse år. Verden forandrer sig, og det gør familien også.

“I stedet for at begræde udviklingen skal vi være glade for, at vi mennesker tilpasser os samfundsudviklingen. Vi gør det i forhold til arbejdslivet, hvor det ganske vist ikke længere er nødvendigt at gå ude i marken fra tidlig morgen til sen aften, men hvor vi alligevel er nødt til at arbejde meget og tænde computeren derhjemme, også om aftenen, når børnene er lagt i seng,” siger Agnete Braad.

Heller ikke direktør for Institut for Fremtidssforskning Johan Peter Paludan ser nogen grund til at begræde danskernes nye måde at være familie på. “Det kommer selvfølgelig an på, hvor meget man er imod forandringer. Og der kan altid opstå overgangsproblemer, som for eksempel da skilsmissebørnene havde det meget skidt for 50 år siden, fordi de blev stigmatiseret.

Foto: Lund&Mus arkiv.

Men i dag bliver skilsmissebørn hverken socialt udstødte eller får mindre støtte af deres forældre. Tværtimod er mange fraskilte mennesker glade for at slippe ud af forhold, der ikke fungerer,” siger Johan Peter Paludan, der også har en forklaring på, hvorfor flere par vælger ikke at få børn overhovedet.

“Børn er blevet et valg. I gamle dage var børn noget, der kom. I dag får man ikke børn. Det er

noget, man tager. Den gode side er, at alle børn er ønskebørn. Samtidig betyder det også, at en del mennesker vælger dem fra. De fleste ved godt, at børn er et ekstremt slæb og besvær, og de er også en stor økonomisk omkostning. Så når alting er på valg, er det med børnene også. Og så vil flere vælge dem fra,” siger Johan Peter Paludan.

Efter Martin Kaae og Kirsten Nilsson, Politiken, den 29. december 2009.

Pas på grønvask

Ligesom man kan vaske sorte penge hvide, kan man vaske sorte produkter grønne, mener Esben Norrbom. Han er kommunikationsmedarbejder i Operate A/S, som rådgiver om klima- og miljøkommunikation.

Det er blevet et hit at være grøn. (0) ... går flere og flere virksomheder den grønne vej og omlægger deres produktion til at tage hensyn til mennesker og miljø. Nogle virksomheder udnytter (1) ... den grønne bølge til at snyde sig til forbrugernes grønne hjerter ved at vaske miljøfjendtlige produkter grønne. Så pas på, for nogle af de grønne produkter lyver. De er kun lysegrønne. Det er tilfældet, når produkter kalder sig miljøvenlige uden at have de rette miljømærker, eller når de forklæder sig som miljøvenlig genbrug. Det kaldes populært grønvask.

Vi skal som forbrugere have (2) ..., at produkterne lever op til, hvad de lover. Sker det ikke, kommer vi i tvivl og tænker, at hvis noget er grønvask, er alt nok grønvask. Det er (3) ..., for mange produkter er jo grønne på den rigtige måde.

For at (4) ..., at man kommer hjem med produkter, der har været udsat for grønvask, kan man følge tre gode råd:

- Gå efter produkter med anerkendte miljømærker, som er tildelt af enten staten eller EU.

- Kig en ekstra gang på det grønne produkt, før du smider det i kurven eller vognen. (5) ... kan mange producenter slippe af sted med et grønt image ved blot at gøre dele af produktet grønt. Så tænk på hele produktet, ikke kun fx indpakningen.

- Nogle producenter forsøger at gøre produkterne ekstra grønne ved at fremhæve detaljer, som det ikke er (6) ... at fremhæve i forhold til de skærpede miljøkrav, vi har i dag. Det er for eksempel ingen kunst at fremhæve, at et køleskab er fri for freon. Det har nemlig siden 1980'erne været forbudt at sælge køleskabe med freon. Derfor bør man spørge sig selv: "Gør dette produkt noget særligt for at blive grønt, ud over hvad man kan forvente?"

Esben Norrbom mener, at for at vi kan gøre op med grønvask, må vi som forbrugere have (7) ... fra butikkerne, fx ved at de stiller krav til producenterne om, at deres produkter ikke lover mere, end de kan holde. Det er der to grunde til: For det første fjerner det de produkter, som ikke er helt så grønne, som de ser ud. For det andet sikrer det, at alle de (8) ... grønne produkter i butikken ikke mistænkes for at være grønvask.

Efter artikel i Samvirke, september 2009.